

Két "szociáldemokrata" és Kádár ^[1]

„A két év tapasztalata bizonyítja, hogy mi is, Ti is helyesen foglaltunk állást akkor, amikor úgy döntöttünk, hogy dolgozzatok és dolgozzunk együtt, egyetértésben.” – írja Kádár János Kisházi Ödönnek és Vas Witteg Miklósnak az „ellenforradalom” leverésének második évfordulója alkalmából, a párt első titkárnak írt levelükre válaszolva. A két „szociáldemokrata” levele és egész életútja tanúsítja a kádári „bevonni és felhasználni” típusú politika „sikerét”.

Bevezetés

1956 után a - Kádár János nevéhez kapcsolódó - rendszer a kétfrontos harc jegyében határozta meg helyét a „népi demokrácia” történetében. Formálisan elhatárolódott mind a sztálini - bűnök, hibák, „torzulások” - magyarországi vezetőitől, mind a Nagy Imre nevével fémjelzett „jobboldali revizionizmus” képviselőitől.

A kemény fellépések, megkorlátozások a forradalom vezetői, résztvevői ellen, és a viszonylag enyhe, formális intézkedések a Rákosi-csoporttal szemben is ezt szolgálták. A látszólagosan kétfrontos politika mellett, az úgynevezett népfront jellegű lépésekkel kísérelte meg Kádár a társadalmi konszenzus kereteit létrehozni. A '60-as évek közepére ennek a politikának megfelelően - az „aki nincs ellenünk, az velünk van” jelszó alapján - sikerült megteremteni a társadalmi kiegyezési látszatát. A társadalom többsége számára ez viszonylag nyugodt, biztonságos életet, a többi szocialista országhoz képest jó ellátást jelentett, amelyben a jövő is valamennyire belátható volt. Nem véletlen, hogy a Kádár-rendszert ekkor már a nyugati sajtó a „legvidámabb barakk”, a „gulyáskommunizmus” jelzőkkel illette.

A társadalmi-politikai közmegegyezés egyik eszköze a Hazafias Népfront volt, amelynek keretén belül az úgynevezett „társutasok” előtérbe helyezése, felhasználása a konszolidáció fontos részét képezte.

Az itt közölt dokumentumok egy további kérdéshez is kapcsolódnak. Ez pedig a magyar kommunisták viszonya a szociáldemokráciához. Az 1956-os forradalom a demokratikus (szociáldemokrata) baloldal olyan értékeihez is visszanyúlt, amelyek a többpárti demokrácia valamilyen valós, a népi hatalom által is ellenőrzött, illetve működtetett formájában valósulhattak volna meg. (Pl. a munkástanácsok valódi sztrájkjogot is magában foglaló szerepe.) A Kádár-rendszer az eszközök széles skálájával próbálta biztosítani hatalmát, és - mint az iratokból is kiderül - kitüntető figyelmet szentelt az úgynevezett „jobboldali szociáldemokraták” (már korábban a hatalom szempontjából „kompromittálódott”, ezért talán zsarolható) képviselőinek. Mint a közölt 1957. februári BM-jelentésből kiderül, a hatalom számára Kisházi Ödön és Vas Witteg Miklós még „gyanús”, de felhasználható „célszemély” volt. Ugyanakkor a jelenleg rendelkezésre álló források alapján nincs okunk azt hinni, hogy az első dokumentumban említett beszervezési szándék a BM részéről megvalósult volna. Kisházi és Vas Witteg - az „ellenforradalom” leverésének második évfordulója alkalmából írt levele azonban azt tanúsítja, hogy ekkorra teljesen elfogadták a Kádár-vezetés adta lehetőségeket és előnyöket. Kádár válasza is ezt a „baráti” viszonyt tükrözi.

A „szociáldemokrata kérdés” mindig is érzékenyen érintette a kádári politikát, amely a két párt (Szociáldemokrata Párt és Magyar Kommunista Párt) 1948. júniusi kényszerű szervezeti és eszmei egyesülése óta képtelen volt elfogadni egy külön szociáldemokrata mozgalom létezését. Ezért azokat a korábbi szociáldemokrata vezetőket, akik hajlandóan mutatkoztak az együttműködésre, igyekezett bevonni a hatalom körébe.

A közölt dokumentumokban szereplő Kisházi Ödön, és a hozzá sok tekintetben hasonló életpályát befutó Vas Witteg Miklós tevékenysége, 1945 utáni karrierje ezt a - „bevonni és felhasználni” típusú - politikát tükrözi vissza. Másrészt nyilvánvalóan az érintettek gyengesége is hozzájárult ahhoz, hogy korábbi felfogásuktól eltérően - ma már nehezen meghatározható okokból - csatlakoztak a nemzetközileg akkor még teljesen elszigetelt Kádár-rezsimhez.

Kisházi Ödön (1900-1975) a Szakszervezeti (Vasmunkás) Szövetség funkcionáriusaként, olykor kritikusan, de ugyanakkor kompromisszumra készen vett részt az 1945 utáni politikai folyamatokban, elfogadva a két párt egyesülését. Ennek ellenére az ötvenes évek retorikájának megfelelően ő is szociáldemokrata „jobboldaliként” megbélyegezve került börtönbe. (1955-ben szabadult.) Már 1957 végén belépett az Magyar Szocialista Munkáspártba (MSZMP), és hamarosan a rendszer elitjében került. 1957-től a Szakszervezetek Országos Tanácsa (SZOT) főtítkárhelyettese, majd 1957. május 9-től 1963. március 20-ig munkaügyi miniszter, 1958-tól országgyűlési képviselő volt. 1962-ben tagja lett az MSZMP Központi Bizottságának, majd 1963-tól haláláig az Elnöki Tanács helyettes elnöke. Tagja maradt a SZOT elnökségének, és a Hazafias Népfront Országos Tanácsának.

Vas Witteg Miklós (1895-1975) 1945 után szintén szakszervezeti funkcionáriusként tevékenykedett, 1947 második felében az Építészeti Minisztériumban volt politikai államtitkár. Ebben az időben már - noha nem ellenezte a két munkáspárt egyesülését - a kommunisták támadásainak középpontjában állt. Valamennyi tisztségéről lemondott és nyugdíjazását kérte, ennek ellenére kizárták az SZDP-ből. 1950-ben letartóztatták, és koholt vádak alapján életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélték. 1955. novemberben szabadult. 1956. október 31-én a SZOT ideiglenes intézőbizottsága elnökévé választották. 1956. december 2. és 1958. március 2. között a Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetsége, ezt követően haláláig a SZOT elnöke volt.

A dokumentumok az M-KS 288. f. 10. cs. 1. ő. e. és 29. ő. e. jelzet alatt találhatóak a Magyar Országos Levéltárban

Források

Jelentés a „jobboldali” szociáldemokrata vezetők illegális tevékenységéről

II/3. Osztály.

Szigorúan titkos!

G-490/57.

Tárgy: A jobboldali szociáldemokrata vezetők illegális tevékenységéről

Jelentés

Budapest, 1957. február 12-én

Megbízható értesüléseink szerint a jobboldali szociáldemokrata vezetők aktív ellenforradalmi tevékenységet folytatnak az ausztriai emigráns szervezet irányításával. Az emigrációs szervezet vezetői - Kéthly Anna és Szélig Imre - a budapesti osztrák követségen és futárokon keresztül irányítják a magyarországi szociáldemokrata szervezkedést. Tevékenységük a népi demokratikus államrend aláadására, illegális párt szervezésére, és részben a szakszervezetek és munkástanácsok megnyerésére irányul. Az ellenforradalmi emigráció fontos szerepet szán a magyarországi szociáldemokráciának. Ennek jelentőségét növeli, hogy a volt szociáldemokrata pártnak kb. 300 olyan vezető funkcionáriusa van jelenleg Magyarországon, akiknek korábbi szovjet- és kommunista ellenes álláspontja közismert. - Céljairól, tevékenységükről, hálózati, vizsgálati és technikai eszközök segítségével az elmúlt hónapokban az alábbiakat állapítottuk meg.

Az ellenforradalom napjaiban Kéthly Anna és Kelemen Gyula megalakították a szociáldemokrata pártot. Felvették a kapcsolatot a nyugati szociáldemokrata pártokkal és az emigrációval. Ebből a célból Kéthly Anna és Révész András Bécsbe utazott a Szocialista Internacionálé ülésére. Az ellenforradalom leverése után a párt legális szervezése félbeszakadt. Vezetői közül többen Nyugatra szöktek, ahol megszervezték - az itthon maradt vezetők bevonásával - a szociáldemokrata illegációt. 1956 decemberében Bécsben az emigráns szociáldemokraták összejövetelt tartottak. Alapvető irányvonalak szabták meg, hogy aknamunkát folytassanak a népi demokratikus kormány ellen. Illegális párt szervezését, valamint a szakszervezetekben és munkástanácsokban lévő szociáldemokrata vezetőket

felhasználásának megszervezését jelölték meg feladatnak. - Ez az összejevetel szabta meg a magyarországi szociáldemokrata vezetők későbbi tevékenységét, amikor az elmúlt év végén megszervezték az illegális szociáldemokrata pártot.

Megállapítottuk, hogy az illegális szociáldemokrata párt legfelső szerve a 27 tagú központi vezetőség. Közvetlenül a párt tevékenységét a tizenegy tagú intéző bizottság irányítja, amelynek tagjai a következők: Kéthly Anna, Szélig Imre - akik jelenleg külföldön tartózkodnak -, továbbá Kelemen Gyula, Révész András, Fischer József, Vas Witteg Miklós, Kálmán József, Büchler József, Zentai Vilmos, Ivanics István és Marczali (Rákosi) László. A vezetőség tagjai kapcsolatot tartanak a volt kerületi, üzemi és jelentősebb volt vidéki szociáldemokrata funkcionáriusokkal. Ezek száma - Révész András elmondása szerint - kb. két-háromszázra tehető.

Az elmúlt év decemberében az illegális szociáldemokrata párt több vezetője Révész András budapesti lakásán, a koalíciós pártok és a két ún. forradalmi szervezetek képviselőivel megbeszélést tartott, ahol nyilatkozatot készítettek. Nyilatkozatukban nem ismerték el a Magyar Népköztársaság törvényes kormányát. Tervebe vették, hogy adott alkalomkor a koalíciós pártok és az úgynevezett forradalmi szervezetek vezető képviselőiből hét tagú kormányzó tanácsot állítanak fel, az ország vezetésére. (A tanács feladata előkészíteni a „szabad választásokat”, a szovjet-magyar kapcsolatok rendezését és az ország „semlegesítését”). A nyilatkozat elkészítésében részt vett az illegális szociáldemokrata párt vezetőin kívül Zsigmond Gyula, a Petőfi Párt főtitkárhelyettese, Szentiványi József, az FKP főtitkárhelyettese, továbbá a volt Demokrata Néppárt, az Írószövetség és a megszűnt Budapesti Munkástanács egy-egy képviselője is.

Az elmúlt napokban illegális határátlépés kísérlete miatt őrizetbe vettük Matheovics Ferencet, a volt Demokrata Néppárt egyik vezetőjét és bizalmas munkatársát, Szekeres Dénest. Szekeres Dénes vallomásaiban a fentieket megerősítette. Szekeres szerint a nyilatkozat egy példányát átadták Mennon indiai követnek, egy másik példányát az ENSZ-hez juttatták el.

A pártvezetőség kapcsolatokat tart a budapesti osztrák követségen keresztül az osztrák Szocialista Párttal és az emigrációval. Ebben az osztrák hivatalos körök jelentős segítséget adnak. Technikai úton megállapítottuk, hogy Szücs András ügyvéd, volt Szdp. államügyész, az illegális párt megbízásából kapcsolatot tart fenn dr. Walter Peinsipp budapesti osztrák követtel. A technikai anyagból megállapítható, hogy a kapcsolatra Peinsippnek dr. Kreisky osztrák külügyi államtitkár adott megbízást, aki az Osztrák Szocialista Párt képviselője. Peinsipp 1957. január 11-én megbeszélést folytatott Szücs András volt Szdp. államügyésszel, aki tájékoztatta a követet a magyarországi politikai és gazdasági helyzetéről. A megbeszélés során az osztrák követ átadott az Osztrák Szocialista Párt megbízásából egy húszezer Schillingről szóló csekket a magyarországi szociáldemokrata illegáció támogatására. Végül megállapodtak, hogy Szücs rendszeresen tájékoztatja további terveikről és a magyarországi politikai helyzetéről.

Hálózati úton megállapítottuk, hogy az emigráció az Osztrák Szocialista Párt ifjúsági szervezetét használja fel fedőszervül a magyarországi szociáldemokrata illegáció támogatására. Az osztrák ifjúsági szervezeteken belül Peter Strasser parlamenti képviselő foglalkozik a magyarországi szociáldemokrata ügyekkel.

Az emigráció az illegális szociáldemokrata párttal való összeköttetésére illegális futárokat is felhasznál. Angyal László, a Hunnia Filmgyár volt vezérigazgatója, aki az elmúlt év végén hagyta el illegálisan Magyarországot, Bécsben bizalmasan elmondta, hogy közvetlen kapcsolatot tart az Osztrák Szocialista Párttal és az emigráció vezetőivel, Kéthly Annával és Szélig Imrével. Angyal szerint a szociáldemokrata emigráció állandó kapcsolatban van a magyarországi szociáldemokrata párt vezetőivel és illegális futárokon keresztül tartják a kapcsolatot. Illegális futároknak nevezte meg Szőnyi István és Simon nevezetű emigránsokat, akik az elmúlt hetekben jártak illegálisan Magyarországon és szóbeli üzenetet hoztak a párt vezetői számára.

A jobboldali szociáldemokrata vezetők belső tevékenysége elsősorban az illegális párt szervezésére irányul. A hálózati felderítés során megállapítottuk, hogy egyes budapesti kerületekben és több vidéki városban aktív pártszervezés folyik. Pl. a VI. kerületben Bácskai Bertalan, a XI. kerületben Kálmán József az illegális vezetőség tagja, a XIII. kerületben Jancsecz Imre volt kerületi titkár és Csákvári János volt kerületi vezetőségi tag, Csepelen Nyéki László volt kerületi titkár, Kispesten Bittmann István volt rendőrelvezető folytatják a szervezést.

A szakszervezeteken belül az illegális vezetőség alá rendelt ún. ötszáztagos tevékenykedik, amelynek tagjai: Vas Witteg Miklós, Kisházi Ödön, Kertész Miklós, Gáspár Árpád és Csaplár Péter. Az itt működő szociáldemokrata vezetők feladata a szakszervezetek jobbratolása; a kormánnyal és az MSZMP-vel ellenzéki vezetés létrehozása. Ennek érdekében a Szaktanács és a jelentősebb szakszervezetek vezetésében igyekeznek többséget szerezni. Adataink szerint máris több szakszervezetet szociáldemokrata vezetés alá került.

Megállapításunk szerint a szakszervezeteken belül legaktívabban Vas Witteg Miklós tevékenykedik. 1956. december végén a Vízműveknél tartott a szakszervezeti aktíva ülést, ahol többek között kijelentette, hogy „olyan szakszervezetekre van szükség, amely teljesen független a párttól és a párt irányításától. Nem tűrjük meg a pártot az üzemekben, hanem szervezzük az MSZMP-t az üzemeken kívül” - mondotta. Telefonellenőrzés során megállapítottuk, hogy Vas Witteg Miklós Laborcz Sándor volt nyomdász-szakszervezeti funkcionáriussal folytatott beszélgetés során megjegyezte: „nem ért egyet azzal, hogy a szakszervezetek lapja a Népakarat a pártot és a kormányt támogatja. Szerinte ezen a helyzeten a legrövidebb időn belül változtatni kell.”

A jobboldali szociáldemokraták üzemekben és munkástanácsokban folyó illegális tevékenységéről is vannak adataink. Több budapesti üzemben régi jobboldali szociáldemokraták irányítják a munkástanácsokat. Pl. az Ikarusz gyár munkástanácsának helyettes elnöke Grandits Béla, aki hosszú ideig akadályozta a gyár termelésének megindítását. Vagy pl. a Nagytömegáru-cikk-gyár munkástanácsának elnöke, Dániel József, aki régi szociáldemokrata, a kommunista vezetők eltávolítását szorgalmazza az üzemből. - A szakszervezetekben és üzemekben folyó illegális tevékenységük felderítése folyamatban van.

Az utóbbi napokban hálózati felderítés során tudomásunkra jutott, hogy a párt vezetői a letartóztatástól való félelmük miatt disszidálási gondolattal foglalkoznak. Adataink szerint Révész András és Szücs András érvényes osztrák útlevéllel rendelkeznek.

Fentiek alapján a következő intézkedések végrehajtását kérjük engedélyezni:

1. /Az eddigi hálózati, vizsgálati és technikai munka során felderítettük az illegális szociáldemokrata párt felső vezetőségét, az emigrációval való összeköttetésük több módját, és részben konkrét tevékenységüket. A meglévő korlátozott hálózati és technikai eszközök nem nyújtanak lehetőséget a mélyebbre ható felderítésre. Az illegáció tevékenységének mélyebb felderítése és megszakítása érdekében őrizetbevételeket javasolunk.

Kérjük engedélyezni az alábbiak őrizetbevételeit:

a./ Kelemen Gyula 60 éves budapesti lakos, volt szociáldemokrata államtitkár, aki az illegális szociáldemokrata párt egyik vezetője;
b./ Révész András 48 éves budapesti lakos vállalati ügyész, volt szociáldemokrata országgyűlési képviselő, aki az illegális szociáldemokrata párt főtitkárhelyettese;
c./ Szücs András 46 éves budapesti lakos, ügyvéd, volt szociáldemokrata államügyész, aki az illegális szociáldemokrata párt megbízásából az osztrák követtel tart kémkapcsolatot az emigráció felé. Szücs András őrizetbevételeivel leleplező dokumentumokat szerezhetnének az osztrák követség és az Osztrák Szocialista Párt kompromittálására.

2./ Ezzel egyidőben kérjük engedélyezni, hogy az illegális párt több más vezetőjét titkosan őrizetbe vegyünk, és beszervezzük a belső illegáció és az emigráció tevékenységének a felderítésére. E célra alkalmasak: Fischer József a Közmunkatanács volt elnöke, akinek tekintélye van nemzetközi szociáldemokrata körökben; Ivanics István csepeli szociáldemokrata funkcionárius és Nagypál László újpesti volt szociáldemokrata funkcionárius, Kelemen Gyula bizalmasa.

3./ A szakszervezetekben folyó illegális tevékenység félbeszakítására: az őrizetbevételek után javaslatot teszünk az MSZMP Intéző Bizottságának egyes szociáldemokrata szakszervezeti funkcionáriusok eltávolítására. Ezenkívül - a vizsgálat adataitól függően - rendőri figyelmeztetésben részesítjük a kompromittált személyeket.

Fentiekben kívül tervebe vesszük jelentősebb szakszervezeti vezetők beszerzését, akiket felhasználhatunk kombinációk végrehajtására. Ilyen szempontból pl. Vas Witteg Miklós és Kisházi Ödön beszerzése célszerű lenne.

4. A vizsgálat eredményétől függően javaslatot teszünk üzemi szociáldemokrata funkcionáriusok őrizetbevételeire, továbbá a munkástanácsok vonalán több személy beszerzését kérjük engedélyezni. pl. Szvoboda László és Czeiner Ferenc munkástanács elnökökét.

5. A volt koalíciós pártokban tovább folytatjuk a hálózati felderítést, hogy a jelentésben említett nyilatkozat alapján milyen irányban folytatják ellenséges tevékenységüket. A letartóztatott szociáldemokrata vezetők vizsgálata során szerzett adatokat felhasználjuk leleplezésükre és tevékenységük megszakítására.

alíráás

Vas Witteg Miklós és Kisházi Ödön köszöntő levele Kádár Jánosnak

Kádár János elvtársnak,
a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága
első titkárának

Budapest

Kedves Kádár Elvtárs!

Néhány nap választ el attól a történelmi nevezetességű dátumtól, amikor Magyarországon a munkásosztály hatalma megingott és nyomában bizonytalanság és kétségbeesítő helyzet keletkezett. E jelenség legtragikusabb időszakában vetted kezded néhány munkatársaddal, elvtársaddal a magyar nép vezetését és - a testvéri szocialista népek, döntő módon a szovjet nép segítségével - kivezette országunkat az ellenforradalom teremtette kétségbeesítő helyzetből és biztosítottad szocialista népi államunk megerősítését és további fejlődését. Akkor az kevés ember előtt volt világos, hogy a merész elhatározás, amely dolgozóinkat az igazságos, emberi és békés fejlődés útjára vezette helyes és szükséges volt-e. Ma már, sőt röviddel az ellenforradalom bukása után, minden tárgyilagos ember előtt nyilvánvalóvá lett, hogy az akkori elhatározás történelmi fontosságú és szükségszerű volt, és ennek Általad és közvetlen munkatársaid által való időbeni felismerése, bátor kezdeményezése - megítélésünk szerint - minden öntudatos magyar dolgozóból őszinte tiszteletet, megbecsülést és elismerést vált ki. Egyre kevesebb azoknak a száma, akiket a szocializmus ellensége, a dühödtt imperializmus hazánkban még meg tud téveszteni, és el fog jönni az idő, amikor nemcsak itthon, hanem nemzetközi viszonylatban is megbecsült és szükségszerű fellépésként fogják méltatni az ellenforradalom elleni fellépést. Számunkra ma is őszinte megelégedést és boldogságot jelent, hogy az ellenforradalom elleni harcban helyesen foglaltunk állást, és az Általad kezdeményezett harchoz való csatlakozás és szerény képességünkkel való támogatás helyességét kellő időben felismertük.

Kedves Kádár Elvtárs! Engedd meg, hogy az ellenforradalom leverésének két éves távlatában elismeréssel, tisztelettel és elvtársi szeretettel köszöntve forduljunk a Párt felé, Tefeléd és mindazon elvtársak felé, akiknek bátor, harcos kiállása nagy katasztrófától óvta meg a magyar dolgozó népet, és egy szörnyű háborús veszélytől az egész világ emberiségét. Kívánjuk, hogy a természet tegye Számodra lehetővé, hogy munkatársaidal egyetemben, jó egészségben, a Tőled megszokott és becsült, türelmes emberiséggel végezd szocialista országunk további eredményes, építő munkáját.

Budapest, 1958. október hó 22.

Eltvársi üdvözléssel:

(Vas Witteg Miklós)

(Kisházi Ödön)

Kádár János válaszelevele Kisházi Ödönnek

[195]8. október 30.
Kisházi Ödön elvtársnak
Munkaügyi Minisztérium

Kedves Kisházi elvtárs!

Megkaptam október 22-i, általad és Vas Witteg elvtárs által aláírt levelet.

Köszönöm az elismerő szavakat. Nekem emlékezetes az a beszélgetés, amely közöttünk 1956 végén az Országgyűlés épületében lefolyt. Ott beszéltem magam és társaim szándékairól, valamint arról is, hogy jól el tudom képzelni a lojális együttműködést közöttünk, annak ellenére, hogy pártálláspontunk nem azonos.

Az elmúlt két év után nekem jóleső érzés tudni, hogy becsületes szándékainkról meggyőződtek, és azokat magatok is lojálisan támogattátok.

Engedjétek meg nekem, hogy ez alkalommal, a két nem könnyű évre gondolva, ezért a lojalitásért én mondjak Nektek köszönetet.

A két év tapasztalata bizonyítja, hogy mi is, Ti is helyesen foglaltunk állást akkor, amikor úgy döntöttünk, hogy dolgozzatok és dolgozzunk együtt, egyetértésben.

Ugyanakkor ismét utalok arra a mély meggyőződésemmre, amelyet azon az emlékezetes beszélgetésen is hangsúlyoztam, hogy ez nem valamiféle személyes szívesség egymás iránt, hanem erkölcsi kötelezettség mindazok számára, akik szolgálni akarják ezt a mi sokat szenvedett, és néha szükség nélkül is szenvedett magyar munkásosztályunkat, népünket.

Engedd meg, hogy jó egészséget kívánjak és sikereket a további munkához.

Eltvársi üdvözléssel:

(Kádár János)

Címkék:

[Kádár János](#) ^[2]

[Rákosi](#) ^[3]

[népfront](#) ^[4]

[szakszervezet](#) ^[5]

[Szociáldemokrata Párt](#) ^[6]

Kiadás: 6. évfolyam (2006) 1. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/ket_szocialdemokrata_es_kadar.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/ket_szocialdemokrata_es_kadar.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kadar-janos>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/rakosi>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/nepfront>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/szakszervezet>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/szocialdemokrata-part>